

Mitä suomalaisilta biopankeilta odotetaan

Lauri A. Aaltonen

Tumor Genomics Group / Biocentrum Helsinki

Center of Excellence in Cancer Genetics 2012-2017

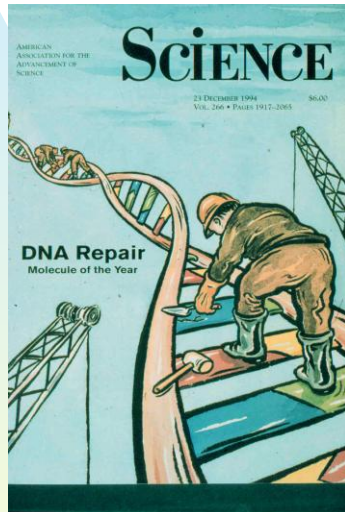
Academy of Finland

Genome Scale Biology Research Program / Biomedicum

Department of Medical Genetics /

University of Helsinki

2nd October 2013

Biopankkitutkimus tuo uudet lähtökohdat: säilyykö suomalaisen tutkimuksen vahva asema?

Suomalaisen lääketieteellisen tutkimuksen erityinen vahvuus on ollut näyttemateriaalin ja taustatietojen kuten sairauskertomustietojen, sukutietojen ja muiden rekisteritietojen monipuolinen yhdistäminen.

Biopankkitutkimuksen suuri etu on näytteen käyttö aiempaa monipuolisemmissa tutkimusasetelmissa, mutta asetelma pohjautuu anonyymeihin näytteisiin ellei tutkittava ole nimenomaisesti antanut suostumusta henkilötietojen antamiseen.

Anonyymien näytteiden taustadatan tulisi olla laajaa, yksityiskohtaista, ja ajantasaista. Tuleeko näin olemaan?

Biopankkiin siirrettävä tutkijalähtöisen tutkimuksen näytekokoelma anonymisoidaan tutkijalta itseltään.

Perimän tarkastelu on nyt ja nähtävissä olevassa tulevaisuudessa keskeinen lähestymistapa lääketieteellisessä tutkimuksessa.

Anonyymien näytteen sukutaustaa ei pystytä tarkastelemaan. Tämä heikentää oleellisesti perimää hyödyntävän tutkimuksen mahdollisuuksia.

Vanhat diagnostiset (syöpä)näytteet muodostavat valtavan ja hyvin toimivan kansallisen biopankin; näytteet poimittavissa kliinisistä aineistoista / syöpärekisteristä ja käytettävissä tutkimukseen viranomaisluvin.

- u Biopankkinäytteet anonymisoidaan; myös siirrettävät vanhat näytteet
- u Syöpätautien tutkimus biopankkikonseptin sisällä vaikeutuu; esim kansallisten kattavien syöpänäyttemateriaalien keruu syöpärekisteriä hyödyntäen estyy biopankissa kokonaan.
- u Näytteiden tutkimus kudoslain puitteissa edelleen mahdollista **jos näytteillä voi olla dualistinen rooli.**

Pirstoutuuko kenttä usean luukun taakse?

- u Lisähaaste harvinaisten tautien tutkimukselle ja kansallisesti kattavien aineistojen keruulle.

Harvinaisten tautien tutkimuksessa bulkinäyte ei useinkaan ole avuksi, vaan otollisinta on tutkia hyvin tarkasti määriteltyä materiaalia esim sukutietoineen.

Kaikista taudeista tulee harvinaisia kun tautien luokittelu esimerkiksi geenitutkimuksen johdattelemana tarkentuu; tämä juuri on yksilöllisen lääketieteen johtoajatus.

- u Onko biopankkikonsepti tässä kontekstissa otollinen?

Suomalainen lääketieteen tutkimus säilyttää kilpailuetunsa uudessa tilanteessa jos biopankkilain tuomat uudet mahdollisuudet tulevat olemassaolevien lisäksi, ei tilalle.